

I. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

ОПТИМІЗАЦІЯ ЕТАПІВ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВИСОКОКВАЛІФІКОВАНИХ СПОРТСМЕНІВ

*Костянтин Сергієнко, Наталія Бишевець, Леонід Богачук,
Олександр Жирнов*

Національний університет фізичного виховання і спорту України
Академія муніципального управління

Аннотация

Систематизированы методы анализа спортивной информации и обоснования управленческих решений, а также разработана технология принятия управленческих решений с использованием современных компьютерных технологий.

Annotation

There have been systematised the methods of sports information analysis and grounding for managing decisions, and also there has been developed a technology of managing decision-making with the use of the modern computer technologies.

Постановка проблеми. В різних галузях суспільної діяльності спостерігається посилення уваги до проблем ефективного управління. В умовах пошуку шляхів підвищення конкурентоздатності українських спортсменів на світовій арені, вирішення нагальних проблем залежить насамперед від ефективності тренувального процесу, що в свою чергу безпосередньо стосується як матеріально-технічного забезпечення, так і кадрового забезпечення галузі: рівня професійної підготовки тренерського складу і здатності приймати виважені рішення в процесі вибору методів та засобів тренування.

Тренувальний процес кваліфікованих спортсменів все більшою мірою набуває характеру науково-дослідницького пошуку і вимагає обґрунтованого підходу до організації тренування і планування спортивного навантаження. На думку провідних фахівців в області теорії і методики спортивного тренування, одним з перспективних напрямів вдосконалення системи підготовки спортсменів є розробка і практична реалізація нових, високоефективних засобів, методів, технологій комплексного контролю і управління тренувальним процесом [4].

Основними особливостями означеної проблеми на думку фахівців [2,5] є численність та

неоднорідність управлінських ситуацій, управлінських циклів, суб'єктів та об'єктів управління, взаємозв'язків між ними, неможливість однозначного визначення критеріїв ефективності, високий ступінь динаміки змін вищезазначених факторів та їх вплив на ефективність управління у процесах розвитку [2]. Водночас, сучасне інформаційно-методичне забезпечення за останні роки серйозно змінило і значно розширило можливості управління, сприяло підвищенню його рівня та ефективності, в тому числі за рахунок розвитку комп'ютерної техніки [5].

Серед літературних джерел існують свідчення про інтерес до процесу ухвалення рішення в галузі «Фізичне виховання і спорт», який неухильно зростає у зв'язку з розробкою проблем управління різними соціальними системами або різного типу організаціями, починаючи від виробничих до спортивних [1]. А.І. Федоров, зокрема відзначає актуальність об'єктивізації управління тренувальним процесом, яка, на його думку, може бути досягнута при отриманні великого об'єму інформації про індивідуальні особливості і різні сторони підготовленості спортсменів і вбачає шляхи вирішення означеної проблеми у використанні інформаційних технологій в системі комплексного контролю і управління підготов-

кою спортсменів [4]. Як стверджує В.Я. Редієв, значущість проблеми перш за все зростає у зв'язку зі зростанням обсягу інформації, що є основою для ухвалення рішення, ускладненням об'єктів, процесів, ситуацій, а також підвищенням відповідальності за наслідки обраного рішення [3]. За оцінками автора, серед чинників, які обумовлюють діяльність змагання в гандболі, найменше розробленим і дослідженим є процес вирішення проблемно-ігрових ситуацій, центральною ланкою якого є механізм ухвалення рішення щодо застосування тієї або іншої технічної і тактичної дії спортсмена.

Однак вивчення літературних джерел свідчить, що, незважаючи на увагу до питань ефективності управління в галузі фізичного виховання і спорту понад десятиліття назад, у доступній літературі за останні роки ми не знайшли підтверджень на користь того, що проблема знайшла своє продовження у працях вітчизняних фахівців.

Відзначаючи значну модернізацію галузі фізкультурної освіти, посилення уваги спеціалістів до змісту освіти і її якості, все ж вважаємо, що в професійній діяльності тренерів існує ряд істотних проблем, пов'язаних з недостатнім рівнем застосування наукових підходів при виборі засобів тренування, обсягу навантажень, відбору спортсменів на змагання тощо. Перспективним напрямком розв'язання такого протиріччя є автоматизація процесів управління тренувальним процесом, пов'язаних з прийняттям стратегічно важливих рішень, що потребують ретельного обґрунтування і особливої уваги з боку тренера.

Зв'язок роботи з важливими науковими програмами або практичними завданнями. Робота виконана згідно з планом науково-дослідної роботи кафедри кинезіології Національного університету фізичного виховання і спорту України і «Зведеного плану НДР в області фізичної культури і спорту на 2006–2010 рр.» Міністерства

України у справах сім'ї, молоді і спорту по темі: «Удосконалення організаційно-методичних основ технологічних інновацій в системі професійної підготовки фахівців» № 0106U010770.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи. Метою дослідження стала розробка технології прийняття управлінських рішень в системі підготовки висококваліфікованих спортсменів. В процесі дослідження нами були використані такі методи дослідження: вивчення, аналіз, систематизація та узагальнення науково-методичної і спеціальної літератури, а також Інтернет-ресурсів.

Результати дослідження. Ефективність діяльності тренера насамперед залежить від рівня його кваліфікації, що передбачає науковий підхід до прийняття рішень, вибору альтернативних рішень, знання конкретних інструментів, що оптимізують процес прийняття рішень та вміння їх застосовувати. Розробки в галузі управління організаційними системами дозволяють

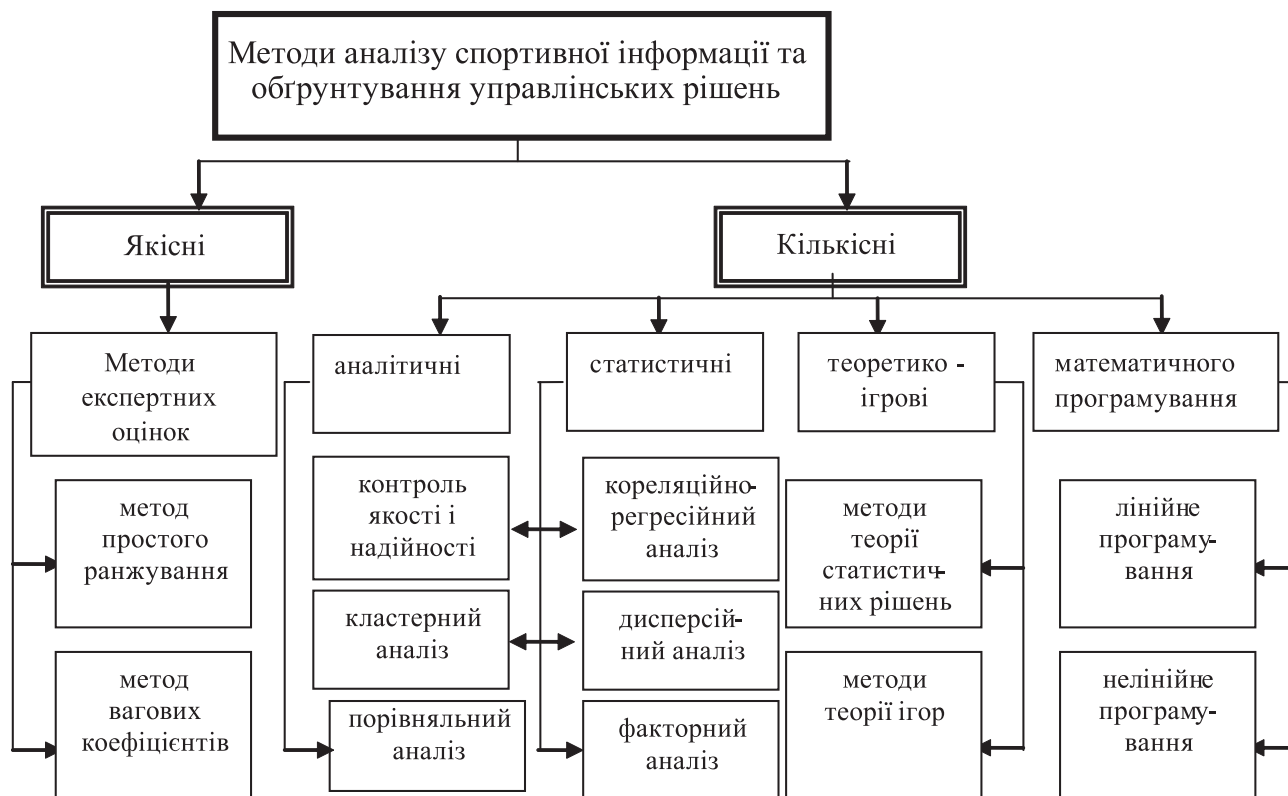

Рис.1. Основні методи аналізу спортивної інформації в системі підготовки висококваліфікованих спортсменів на базі MS Excel

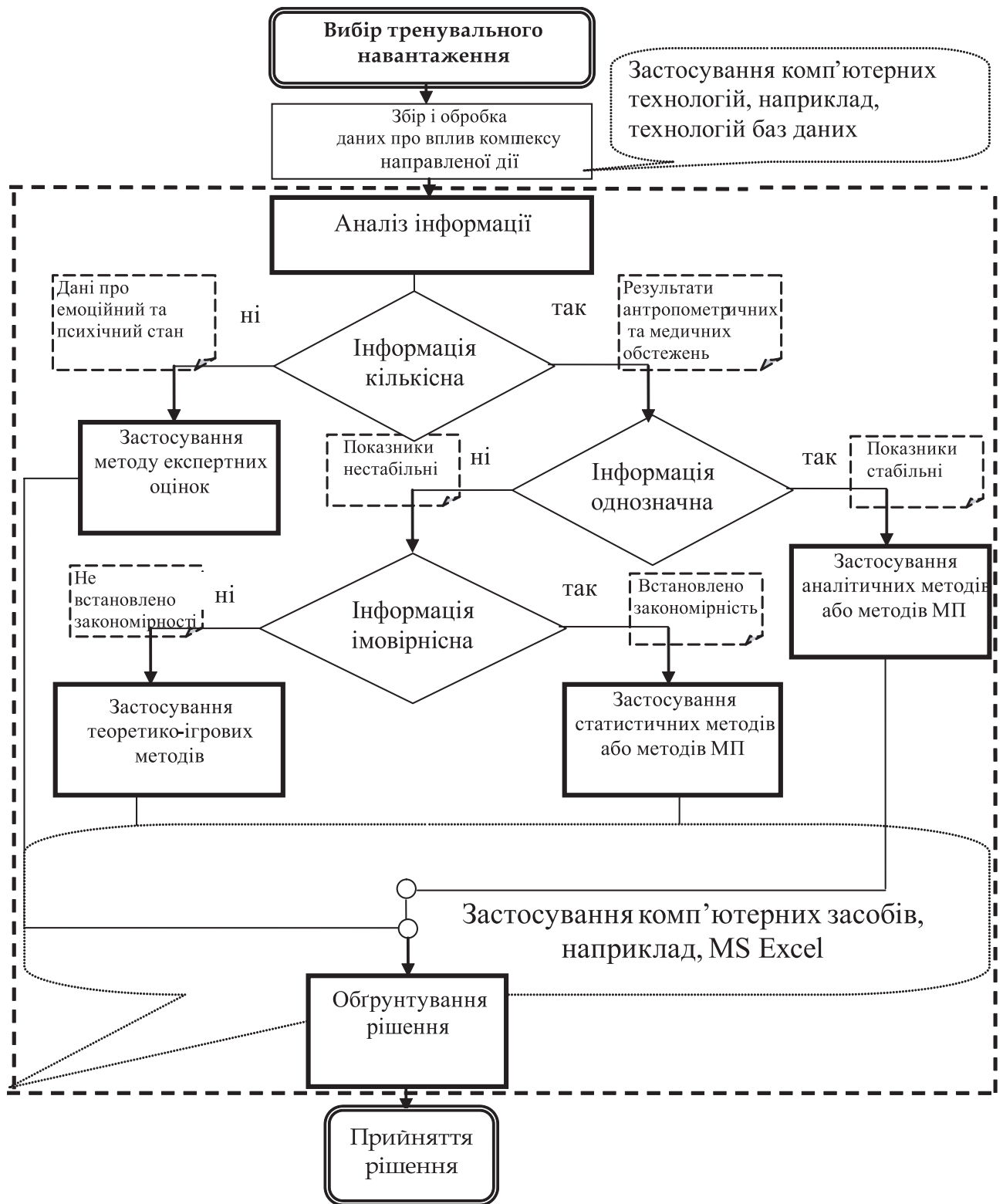

Рис.2. Технологія прийняття управлінських рішень в тренувальному процесі, де МП – математичне програмування.

поширити коло досліджень з автоматизації управління діяльністю спортивного закладу до управління тренувальним процесом, зокрема, при підготовці варіантів можливих

рішень при виборі комплексів вправ направленої дії.

З нашої точки зору, напрацювання щодо означеної тематики, які накопичені фахівцями в різних

галузях економіки та державного управління, достатньо ефективно можна застосовувати в практиці підготовки висококваліфікованих спортсменів.

Розглянемо докладніше методи впровадження технологій прийняття управлінських рішень в професійній діяльності тренера. Насамперед, систематизуємо методи аналізу спортивної інформації та обґрунтування управлінських рішень.

Необхідно відзначити, що нині існує ряд методів, достатньо розроблених спеціалістами, застосування яких не вимагає від фахівця з фізичного виховання та спорту професійних знань з комп'ютерної техніки та навичок і вмінь працювати зі спеціальним програмним забезпеченням. Серед таких методів, загальнодоступними і поширеними є методи, засновані на використанні можливостей MS Excel (рис.1).

Для усунення можливості емоційного, упередженого, необ'єктивного прийняття рішення, при виборі тренувального навантаження в системі підготовки висококваліфікованих спортсменів, на наш погляд, на всіх етапах прийняття рішення, починаючи від аналізу інформації і закінчуючи обґрунтуванням прийнятого рішення, слід застосовувати комп'ютерні засоби (рис.2).

Висновки. В результаті дослідження ми прийшли до таких висновків:

- на вирішення питань управління тренувальним процесом впливають проблеми людського фактора, серед яких з одного боку слід зазначити техноло-

гічний чинник, що криється у використанні застарілих технологій управління, відставанні у наданні нового рівня інформаційних послуг для системи управління тренувальним процесом, а з іншого боку – проблема професійності, що полягає в недостатній підготовленості персоналу до застосування новітніх інформаційних технологій в професійній діяльності;

- в ході дослідження нами було систематизовано методи аналізу спортивної інформації і обґрунтування управлінських рішень та розроблено технологію прийняття управлінських рішень з використанням сучасних комп'ютерних технологій;
- підвищення ефективності управлінської праці можливо лише внаслідок розвитку і вдосконалення сучасного інформаційно-методичного забезпечення управління в системі підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту на базі широкого впровадження сучасних технічних засобів, комп'ютерної техніки, спеціальних комп'ютерних програм і технологій тощо.

Перспективи подальших досліджень в даному напрямі. Подальші дослідження прагнемо направити на впровадження технологій підтримки управлінських рішень в систему підготовки висококваліфікованих спортсменів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Абалян А. Г. Психолого-педагогические аспекты процесса принятия решения гандболистом: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Авак Геньевич Абалян. – Москва, 2000. – 196 с.
2. Молчанова Ю.О. Соціально-психологічні умови підвищення ефективності управлінської діяльності в системі державної служби: автореф. дис. На здобуття наук. ступеня канд. наук: спец. 25.00.03 «Державна служба» / Ю.О. Молчанова. – Київ, 2006. – 20 с.
3. Редреев В. А. Педагогическая технология обучения высококвалифицированных спортсменов принятию решений в спортивном ориентировании: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Владимир Андреевич Редреев. – Челябинск, 1999. – 158 с.
4. Федоров А.И. Комплексный контроль и управление в спорте: теоретико-методические, технические и информационные аспекты / А.И. Федоров, С.Б. Шарманова, О.А. Сиротин, В.Н. Медведев // Теория и практика физической культуры. – 1997. – №9. – С. 25-27.
5. Фролова О. Г. Сучасне інформаційно-методичне забезпечення управління в органах внутрішніх справ: дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.07 / Олена Григорівна Фролова. – Х., 2002. – 453 с.

